

"סביבה מוגנת"

מודל "סביבה מוגנת" לתלמידים ותלמידות עם
אלרגיה למוצרי מזון בגני הילדים

מודל יישומי לצוותים חינוכיים

ב'חיים ב'ריא

نختار أن نكون أصحاء

ה'אן ה'ע'ת'י

משרד החינוך
מנהל פדגוגי
האגף לחינוך לגיל הרך
יחידת הבריאות

דברי פתיחה

שלומות היא מצב של רווחה גופנית, נפשית וחברתית המושגת על ידי אורח חיים בריא, התעמלות, פיתוח מודעות עצמית ועוד. שלומות עוסקת בשגשוג ורווחת האדם ברמה האישית והכללית בכל ממדי החיים בהם הוא פועל. לבריאות ולאורח חיים בריא השפעה רבה על התפתחותם של ילדות וילדים.

ילדים עם אלרגיה הינם ילדים בריאים הזקוקים לסביבה מודעת ומוגנת. כאנשי חינוך בגני הילדים תפקידנו ליצור סביבה שוויונית, מכילה, המקדמת מודעות, תחושת שייכות ומוגנות. מודל 'סביבה מוגנת' לילדים עם אלרגיה למוצרי מזון מציע כלי יישומי המסייע לצוות החינוכי בגן להיערכות מיטבית וליצירת שגרה בריאה.

אני בטוחה שתעשו שימוש מותאם במודל בגן הילדים

אורנה פז

מנהלת אגף א' החינוך לגיל הרך
המנהל הפדגוגי
משרד החינוך

בריאות היא מושג הוליסטי הכולל בתוכו בריאות גופנית, פיזית, רגשית חברתית וסביבתית. מטרת החינוך בגני הילדים היא לטפח ידע ומודעות חברתית לבריאות ולשלומות, הטמעת הרגלים בריאים, קיום שגרות בריאות ומכאן, ליצור סביבה מוגנת עבור כלל התלמידים והתלמידות.

בשנים האחרונות אנו עדים למגמה של עלייה בשכיחות תופעת האלרגיה למוצרי מזון בארץ ובעולם. אלרגיה למוצרי מזון מחייבת הערכות מתאימה של גן הילדים בהיבטים השונים. מודל "סביבה מוגנת" לילדים עם אלרגיה למוצרי מזון, פותח מתוך תפיסה מכילה ושוויונית. המודל נותן מענה לכלל ההיבטים.

כחברה המחנכת לערבות הדדית אני רואה במודל זה הזדמנות חשובה ליישום חינוך ערכי הלכה למעשה.

אפרת לאופר

מנהלת יחידת הבריאות
המנהל הפדגוגי
משרד החינוך

אלרגיה למוצרי מזון הינה תופעה, אשר שכיחותה עולה בקרב ילדים בארץ ובעולם. ילדים עם אלרגיה הינם ילדים **בריאים** הזקוקים לסביבה מודעת ומוגנת.

מודל "**סביבה מוגנת**" לתלמידים ותלמידות עם אלרגיה למוצרי מזון בגני הילדים הינו כלי יישומי שנועד לסייע לצוותי חינוך ביצירת סביבה מוגנת, קשובה ומותאמת צרכים, המטפחת ערכי שוויון, שייכות וערבות הדדית.

המודל מציג תפיסה הרואה בגן הילדים, סביבה חברתית ופיזית המחנכת לשלומות (well being) ובריאות. מטרת המודל היא היערכות כוללת ומיטבית של צוות הגן, על ידי פיתוח ידע, מיומנויות, ערכים והעלאת מודעות לנושא.

במודל דרכי יישום לגן הילדים בכלל המעגלים: אישי, באי הגן וקהילת הגן.

דרכי היישום ליצירת סביבה מוגנת:

היכרות מעמיקה והיערכות | שילוט ומודעות חזותית | הדרכת צוות הגן | מעגלי הסברה | קהילה מודעת | מרחב נקי מאלרגן

בוחרים בריא

نختار أن نكون أصحاء

היא העתיד

משרד החינוך
מנהל פדגוגי
האגף לחינוך לגיל הרך
יחידת הבריאות

בריאות בגן העתידי

Well-being **שְׁלוּמוֹת**

**פעילות
גופנית**

**תזונה
בריאה**

היגיינה

✓ שלומות מוגדרת כמצב של רווחה גופנית, נפשית וחברתית המושגת על ידי אורח חיים בריא, התעמלות, פיתוח מודעות עצמית (האקדמיה ללשון עברית).

✓ על פי תפיסת הגן העתידי מטרת החינוך הרלוונטי הינה שלומות – לאפשר ללומד לשגשג ברמה האישית ולתרום לשגשוג החברה בכל ממדי החיים בהם הוא פועל.

✓ לאורח החיים ולסביבה הפיזית והחברתית השפעה על בריאות ושלומות בכל גיל.

✓ בגן הילדים קיימת חשיבות לטיפול הרגלים, מודעות ואחריות לבריאות באמצעות עשייה חינוכית מותאמת, עוגנים פדגוגיים ומוקדי היישום.

סביבה מאפשרת בריאות

נטלי פדידה, גן הדר, בנימינה

דנית גביש הלבץ, גן סחלב, תל אביב

שלהבת אסולין, גן סביונים, כרמיאל

אינסאף שמאליגן, אלמרח, עראבה

משרד החינוך
מנהל פדגוגי
האגף לחינוך לגיל הרך
יחידת הבריאות

המטרה

יצירת סביבה מוגנת לתלמידים
ותלמידות עם אלרגיה למוצרי מזון,
היערכות כוללת, פיתוח ידע,
העלאת מודעות לנושא
וטיפול ערבות הדדית.

ילד עם אלרגיה הוא ילד בריא הזקוק לסביבה מוגנת ומודעת.

יצירת סביבה מוגנת מהווה חלק מתפיסת בריאות חינוכית כוללת,
הרואה בגן הילדים מקום מוגן המקנה תחושת שייכות ומאפשר
פיתוח ערכים, ידע, מודעות והרגלים לחיים בריאים לכל תלמידה
ותלמיד.

דרכי יישום ליצירת סביבה מוגנת

מחווון מסכם

מרחב נקי
מאלרגן

קהילה
מודעת

מעגלי
הסברה

הדרכת
צוות הגן

שילוט
ומודעות
חזותית

היכרות
מעמיקה
והיערכות

היכרות מעמיקה והיערכות

פגישת היכרות עם התלמיד/ה ועם משפחתו/ה

- משתתפים: צוות חינוכי, הורי התלמיד/ה במידת האפשר גם התלמיד/ה.

- מומלץ נציג שירותי בריאות (רופא מטפל/אחות) ותזונאית.

נושאים:

- ✓ היכרות עם התלמיד/ה והבנת המצב הרפואי שלו/ה.
- ✓ קביעת דרכי התנהלות בשגרה ובמצבי חירום.
- ✓ קביעת איש קשר זמין עם ההורים.
- ✓ קיום הדרכה ראשונית לטיפול במצב של אלרגיה.

מחווה מסכם

מרחב נקי
מאלרגן

קהילה
מודעת

מעגלי
הסברה

הדרכת
צוות הגן

שילוט
ומודעות
חזותית

היכרות
מעמיקה
והיערכות

המלצה לתהליך קליטת תלמידים עם
מענים יחודיים בגן הילדים

שיחה ראשונה עם הורה עפ"י מודל
לל"ב/חלי ברק

שותפות עם הורים לקידום הכלה
והשתלבות

שילוט ומודעות חזותית

העלאת מודעות וידע באמצעות שילוט עדכני תוך הימנעות
משילוט יתר.

בתיק הגן ובלוח
הצוות

במרחבי הגן

בשער ובכניסה
לגן

שילוט מיקום
מזרק והנחיות
שימוש

בוחרים בריא
נבחרת את תכולת אמצעים

ברוכים הבאים

בכניסה
לגן

מנהל פדגוגי
האגף לחינוך לגיל הרך
יחידת הבריאות

בגן שלנו לומדים ילדים
עם אלרגיה למוצרי מזון

**אין להכניס לשטח הגן בכל שעות היום
מוצרים המכילים בוטנים**

תודה על האכפתיות ועל שיתוף הפעולה
צוות הגן

דוגמה

ל יש רגישות: לבוטנים ואגוזים

בתיק הגן,
בלוח צוות,
(במקום נגיש
לחברי הצוות
בדגש על צוות
מחליף)

הורים:

מס' טל': _____

מס' טל': _____

שם: _____

שם: _____

דוגמה
השימוש בתמונה
באישור הורים בלבד

משרד החינוך
מנהל פדגוגי
האגף לחינוך לגיל הרך
יחידת הבריאות

רשימת תלמידים עם אלרגיה למוצרי למזון

[illegible]

**כרזה בעברית
שימוש
במזרק
אפינפרין**

**כרזה בערבית
שימוש
במזרק
אפינפרין**

**מזרק
אפינפרין
נמצא:**

דוגמה

**שילוט מיקום
והנחיות שימוש
למזרק**

קביעת נהלי צוות לבדיקת
זמינות ומיקום של המזרק

למסמך - החובה החוקית
להחזקת תכשיר אפינפרין
במוסדות חינוך

משרד החינוך
מנהל פדגוגי
האגף לחינוך לגיל הרך
יחידת הבריאות

כרטיס מידע

שירותי עזרה ראשונה לתלמידים

באירוע פגיעה/פציעה במוסד החינוכי שאין בה סכנת חיים

התקשרו 2326*

1-700-55-00-96 IN

מוקד היפגעויות ייעודי עבור משרד החינוך מופעל ע"י מד"א

השירות ניתן בין השעות 7:30 עד 16:00

המוקד הטלפוני מספק גם ייעוץ רפואי ראשוני

הגדרות חוצה מגבול:

- **פגיעה/פגיעה שבשגרה:** פגיעה שאינה מסכנת חיים, כגון שברים, פריקות, חתכים, שספי דם, פגיעות בעלי חיים וכו'.
- **פגיעה/פגיעה לא שגרתית:** פגיעה מסכנת חיים ומחייבת מינוי חירום, כגון פגיעה קשה ומורכבת, נפילה ממובה, חבלה באוזן או בכב המלווה בהגבלות תנועה, כוונת וכו'.

♥ בכל מקרה של פינוי תלמיד ע"י אמבולנס, יש לידע את ההורים בנוגע לפינוי והסדרת ליווי עבור התלמיד על-ידי מבוגר, אלא אם אחד מהורי התלמיד הגיע לליוויו.

במקרה של חשש לסכנת חיים, לחייג 101

באתר המחלקה לביטוח – דיווח על תאונות תלמיד

כרטיס זה אינו מחליף את ההנחיות בחוזר מנכ"ל שירותי עזרה ראשונה ופיקוד לחלומים

שמרו על עצמכם!

תאריך עדכון אחרון: 2021

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף נסיחת ארץ

بطاقة معلومات

خدمة الاسعافات الأولية لطلاب المدارس

عند حالات إصابة/جرح في مؤسسة تربية دون التعرض للخطر

اتصلوا 2326*

1-700-55-00-96

مركز متخصص في الاصابات من قبل وزارة التربية والتعليم والذي يعمل على يدى نجمة داوود الحمراء

الخدمة تقدم من الساعة 7:30 وحتى 16:00

مركز الخدمات الهاتفية يوفر أيضاً استشارة أولية

تعريفات منشور المسير العام **مؤرخ منذ ٢٠٠٤**

- **أصابة بجرح أعين:** جرح لايشكل خطورة على الحياة مثل الكسور، عظام، جروح، نزيف دموي أصيبت من حيوانات وما شابه...
- **أصابة بجرح غير أعين:** جرح يشكل خطورة على الحياة ويترد لخفاء طويلا، مثل جروح صعبة وهزيلة، مقطوع من مكان مرتفع أصابة بالرقبة أو بالظهر والتي يرافها تنقيد في الحركة، حروق وما شله.

♥ في كل حلة نزل تلغيز بواسطة سيارة اسعاف، يجب اعلام الاهل فيما يخص النقل وتوفير مرافق للتلغيز على يد شخص بالغ الا في حال وصول احد الوالدين لمرافقة ابنه.

في حال الخوف على خطورة الحياة يجب الاتصال 101

באשר המחלוקה לבססות – דיווח על תאונות תלמיד

هذه البطاقة لا تعبر بديلاً لتعليمات منشور المدير العام، خدمات الإسعافات الأولية وإخلاء المكان للتلاميذ.

حافظوا على أنفسكم!

תשרי עד סוף אדר: אל 2021

בְּנוֹחֵרִים בְּרִיא
נִחְתָּר אֲנִי לִבְנוֹת אֲשָׁחָא

בּוֹחֲרִים בְּרִיא
نختار أن نكون أصحاء

מחון מסכם

מרחב נקי
מאלרן

קהילה
מודעת

מעגלי
הסברה

הדרכת
צוות הגן

שילוט
ומודעות
חזותית

היכרות
מעמיקה
והערכות

הדרכת צוות הגן

הדרכה מקצועית לכלל צוות הגן.

הדרכת ע"ר לגננות במסגרת שעות הפיתוח המקצועי

הדרכת ע"ר לסייעות מטעם הרשות המקומית

הדרכה מקצועית הכוללת:

● מידע כללי ● דרכי טיפול ומניעה

● מאפיינים ● שימוש במזרק
אפינפרין (אפיפן)

● סימנים ● ניהול מידע על
תלמידים עם אלרגיה

מניעה וטיפול בתגובה אלרגית
- סדר פעולות

מעגלי הסברה

קיום מערך הסברה לקהילת הגן להעלאת המודעות ולפיתוח ידע בנושא אלרגיה למזון בקרב הצוות החינוכי, התלמידים וכלל ההורים

הרצאות מומחים

מומלץ להשתמש
במומחים מהקהילה

סרטונים
ומדריכים

מעגלי
הסברה

פעילויות לגן

הורים ותלמידים מספרים

ערבית

עברית

מעגלי הסברה

סרטונים וחומרי הוראה

לחזרה למעגלי הסברה

סרטונים ומדריכים

ילדים מדברים על אלרגיה למזון –
עמותת יה"ל - לשימוש באסיפות
הורים ובפגישות צוות

אלרגיה מסכנת חיים – ד"ר צימרמן
מצגת הרצאה

מדריך תזונתי לארוחת הבוקר
במוסדות חינוך בהם לומדים
ילדים עם אלרגיה למוצרי מזון

פרויקט ממרחים גן תות

סליחה על השאלה - ילדים עם
אלרגיות מסכנות חיים עונים על
שאלות שלא העזתם לשאול -
לשימוש באסיפות הורים ובפגישות
צוות

לומדת למניעת וטיפול באלרגיה

סרט הדרכה לשימוש במזרק
אפינפרין

היכרות
מעמיקה
והיערכות

שילוט
ומודעות
חזותית

הדרכת
צוות הגן

מעגלי
הסברה

קהילה
מודעת

מרחב נקי
מאלרגן

מחונן מסכם

העמיד
בכד
העמיד
העמיד

בחרים בריא
נחלק את נכון אשחא

קהילה מודעת

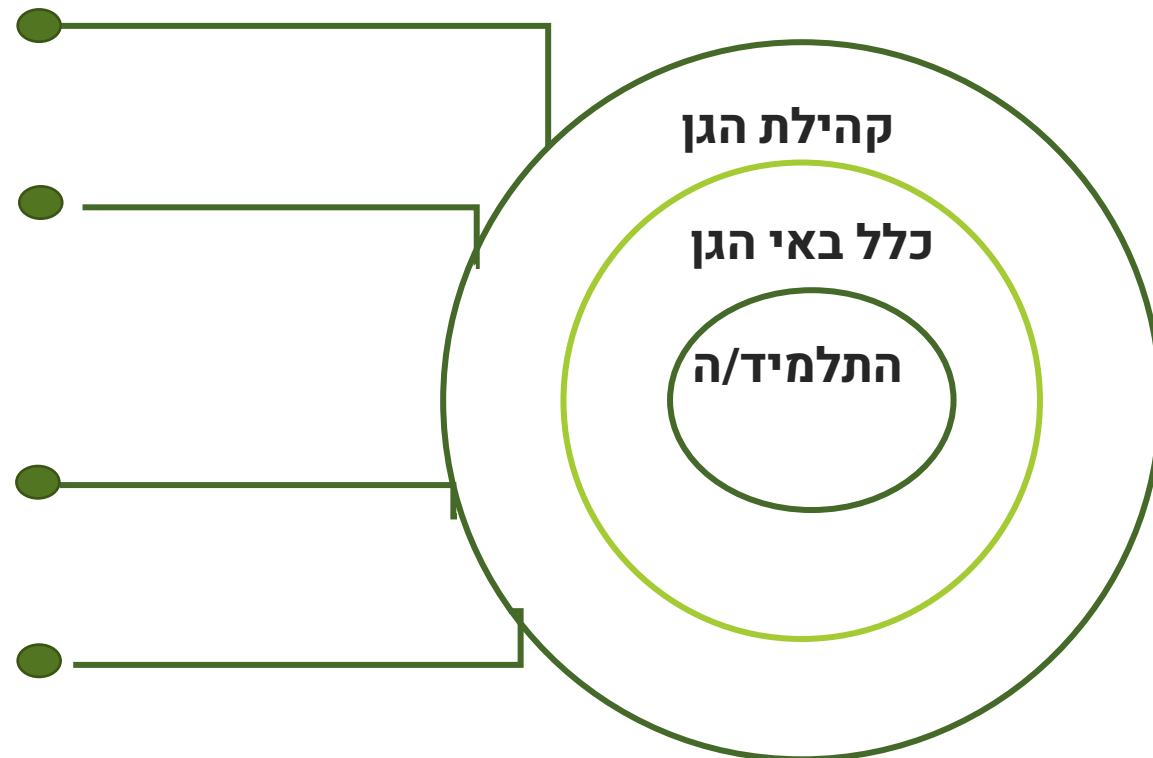
הטמעת ידע ועקרונות המודל בתוכנית הגן - להעצמת תחושת השוויון, ערבות הדדית, שייכות ומוגנות בגן בשלושה מעגלים:

התייחסות לערכי ערבות הדדית ואחריות באמצעות תוכניות רגשיות ותוכנית "מילת היום"

קיום פעילויות חווייתיות בגן כגון: הכנת ספר מתכונים מותאם, הכנת ארוחה מותאמת, הקמת גינת ירק והכנת מאכלים מותאמים הכנת שלטים, סרטוני פרסומת להפצה לגן ובקהילה

תכנון מותאם של פעילויות קהילתיות, אירועים וטיולים

ילדים שותפים לאחריות באמצעות תפקידים כמו: נאמני שטיפת ידיים, נאמני נקיון הארוחה וכדומה

היכרות
מעמיקה
והיערכות

שילוט
ומודעות
חזותית

הדרכת
צוות הגן

מעגלי
הסברה

קהילה
מודעת

מרחב נקי
מאלרגן

מחונן מסכם

מרחב נקי מאלרגן

הטמעת חוזר מנכ"ל

- חוזר מנכ"ל - התנהלות מוסדות החינוך והצהרונים לשם הבטחת בריאותם של תלמידים עם אלרגיות למוצרי מזון

משרד החינוך
מנהל פדגוגי
האגף לחינוך לגיל הרך
יחידת הבריאות

מחווין

הכנת תכנית עבודה שנתית מותאמת לגן הילדים ליישום הטמעת חוזר מנכ"ל:

- ☐ פגישת היכרות עם התלמיד ומשפחתו
- ☐ הגדרת מרחב נקי מאלרגן
- ☐ הצבת שילוט בשער ובכניסה לגן
- ☐ הצבת שילוט במרחבים
- ☐ הימצאות מזרק אפינפרין במקום נגיש וידוע לצוות (ככל שידוע כי לומד בגן ילד אלרגי – הורי התלמיד נדרשים להביא 2 מזרקים אישיים)
- ☐ בדיקת תקינות ותוקף מזרק הגן אחת לרבעון.
- ☐ רשימת תלמידים עם אלרגיה בתיק הגן.
- ☐ מידע אישי בתיק הגן
- ☐ קיום הדרכה מקצועית לצוות הגן
- ☐ קיום מעגלי הסברה בדבר ההתנהלות הנדרשת בגן:
 - ☐ הדרכה הסברה לצוות הגן
 - ☐ הסברה לתלמידים
 - ☐ הסברה להורים - אסיפת הורים בפתיחת שנה
- ☐ תכנון התנהלות מותאמת לאירועים בגן הילדים ומחוץ לו (לדוגמה: טיולים, ימי הולדת וחגים)
- ☐ דיווח על אירוע חריג על פי ההנחיות והפקת לקחים לדיווח
- ☐ ריענון נהלים במחצית השנה.

